

stilt verdens sterkeste militær makt i forlegenhet.

Det er først i løpet av de siste 10-15 år at det er blitt alment akseptert å oppsøke psykiater eller psykolog for å få hjelp til det meste. Folk flest hadde en spesiell oppfatning av mentalinstitusjoner til langt oppe på 1970-tallet.

Når vi tenker på holdningene til mentalinstitusjoner dengang, hvem ville utsette seg for den belastning det innebar for å få dokumentasjon på at plagene de hadde, kunne relateres til slitet ved fjellene ved Narvik mange år tidligere? Hvem ville frivillig henge rundt nakken en merkelapp som uvilkaarlig ville gi gjenklang i nærmiljøet? Hvem ville utsette seg og sine for slikt? Ikke mange, dessverre. Var dette blitt gjort, ville vi sannsynligvis ikke opplevd at Veteranforeningen til Alta Bataljon måtte begjære rettssak mot den samme stat som de i sin tid var villige til å ofre livet for. I stedet har de klart seg selv. Som de alltid har gjort.

Holdninger som kom til uttrykk i Eitinger-rapporten kan i visse kretser ha vist seg å være almene. Der het det som kjent at soldatene ikke var utsatt for større påkjenninger enn de var trent til å tåle, og som de forøvrig var vant med. Uttalelsen avslører et eiddommelig syn på folk fra vår nordligste landsdel.

Veteranene fra Alta Bataljon er alle i pensjonsalderen. Vi har derfor pr. definisjon ikke noe uførbegrep. Uansett synes det klart at mange av veteranene lider av såkalt post-traumatisk stressyndrom, og derfor i alle år kan ha vært berettiget til mén-erstatning. En slik skade vil vanligvis kunne gi 20% krigsskadetrygd. Noe av dette er skattefritt, og vil derfor være ganske velkomment.

Var det dette han egentlig mente, tidligere utenriksminister Thorvald Stoltenberg, da han i januar 1992 til Aftenposten uttalte at Regjeringen vurderte oppreisning for Alta Bataljon? Og sosialminister Hill-Marta Solberg, har hun på noe tidspunkt vurdert å lete frem tilrådingen fra Forsvarets overkommando av januar 1992 med sikte på å gjennomgå saken på nytt, og da med spesiell vekt på de omstridte parametrene fra Eitinger-utvalget?

Alle avdelinger som sloss ved Narvik våren 1940 gjorde en innsats som representerer noe av det mest høyverdige og ærerike innen våre militære tradisjoner. En kruttsterk blanding av finnmarkinger, tromsværing og trøndere satte Narvik på verdenskartet slik El

Alamein og Stalingrad senere ble det. Vil det ikke nå, 50 år etter krigens slutt, være på tide med litt selvransakelse innad i Det norske Arbeiderparti? En selvransakelse som konkluderer med at jo, det var visse ting vi kunne gjort annerledes! Man kunne bl.a. sagt som så at ved sykdom som reduserer inntektsevnen, skal de som har gjort en innsats under krigen ha en påplussing på sin uføretrygd. Dette som en heders- eller ærespensjon selv om det ikke var noen direkte sammenheng mellom uførheten og krigspåkjenningene.

For Alta-veteranene er saken annerledes. Mén-erstatning burde imidlertid fortsatt være mulig.

108338

Ved fredsjubileet

Hvorfor så taust om Alta Bataljon?

Av Dag Rydmark, Tromsø

Ved Narvik møtte tyskerne motstand så kraftig at det bare var snakk om timer før avdelinger tilhørende Alta Bataljon hadde tilført dem et sviende militært nederlag. Et nederlag som ville

As 28/3-95